

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

2013/1 LSF 132 (Gældende)

**Forslag til Lov om ændring af lov om erhvervsfremme og regional udvikling
(Ophævelse af reglerne om industrisamarbejde i forbindelse med anskaffelse af forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelse)**

Ministerium: Erhvervs- og Vækstministeriet

Journalnummer: Erhvervs- og vækstmin.,
Erhvervsstyrelsen, j.nr. 14/00941

Forslag

til

Lov om ændring af lov om erhvervsfremme og regional udvikling

(Ophævelse af reglerne om industrisamarbejde i forbindelse med anskaffelse af forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelse)

§ 1

I lov om erhvervsfremme og regional udvikling, jf. lovbekendtgørelse nr. 1715 af 16. december 2010, som ændret ved § 1 i lov nr. 1231 af 18. december 2012 og § 18 i lov nr. 80 af 28. januar 2014, foretages følgende ændring:

1. § 18 ophæves.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. april 2014.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslagets hovedindhold

Med lovforslaget foreslås det at ophæve § 18 i lov om erhvervsfremme og regional udvikling, som bemyndiger erhvervs- og vækstministeren til at fastsætte regler om industrisamarbejde i forbindelse med forsvarrets anskaffelser af nyt forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser.

Fremover vil reguleringen af industrisamarbejde fremgå af administrative retningslinjer, der fastsættes af erhvervs- og vækstministeren.

Indholdsmæssigt ændres ordningen, så der alene kan pålægges udenlandske leverandører forpligtelser til industrisamarbejde, hvis en konkret vurdering i overensstemmelse med EU-retten, særligt artikel 346 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), viser, at dette er nødvendigt for varetagelsen af Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser.

Ændringen indebærer, at den hidtidige generelle ordning, hvor der fastsættes forpligtelser til industrisamarbejde ved alle anskaffelser af forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser over 5 mio. kr., erstattes af en individuel vurdering af, hvorvidt betingelserne i artikel 346 TEUF er opfyldt, således at der i forbindelse med den enkelte anskaffelse kan stilles krav om industrisamarbejde.

1.2. Baggrund for lovforslaget

Kommissionen påpegede i maj 2011, at de danske regler for industrisamarbejde efter Kommissionens opfattelse ikke er i overensstemmelse med EU-retten. Kommissionens kritik er efterfølgende gentaget i henvendelser af oktober 2012 og oktober 2013, hvor Kommissionen har understreget, at den vil tage skridt til at rejse en traktatkrænkelssag, hvis der ikke sker ændring af danske regler og praksis for industrisamarbejde.

Kommissionens kritik er særligt rettet mod, at der i de danske regler og praksis er tale om en generel ordning, og at vilkår om industrisamarbejde ikke begrundes konkret i hvert enkelt tilfælde på grundlag af EU-retten, at der indgår økonomiske hensyn, og at det ikke vurderes, om forpligtelser til industrisamarbejde vil skævvride konkurrencen på markedet for ikke-militære produkter.

Kommissionen indskærpede efter vedtagelsen af direktiv 2009/81/EF om anskaffelser af forsvarsmateriel m.v. over for medlemsstaterne, at vilkår om industrisamarbejde ikke er i overensstemmelse med direktiv 2009/81/EF, og i hvert enkelt tilfælde skal begrundes med en af de traktatbaserede undtagelsesbestemmelser, navnlig artikel 346 TEUF om foranstaltninger vedrørende forsvarsmateriel, som anses for nødvendige til beskyttelse af væsentlige sikkerhedsinteresser.

De øvrige medlemsstater, der praktiserer industrisamarbejde, har efterfølgende tilpasset deres regler eller er i færd hermed, således at eventuelle forpligtelser til industrisamarbejde baseres på en konkret vurdering i henhold til EU-retten, særligt artikel 346 TEUF.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Gældende ret

De gældende regler for industrisamarbejde har hjemmel i § 18 i lov om erhvervsfremme og regionaludvikling, hvorefter erhvervs- og vækstministeren bemyndiges til at udstede regler for industrisamarbejde, og hvorefter der fastsættes hjemmel til, at det kan pålægges danske virksomheder at afgive oplysninger om deres samarbejde med udenlandske leverandører. Der er udstedt en bekendtgørelse (bekendtgørelse nr. 992 af 04/10/2006) om danske virksomheders forpligtelse til at afgive oplysninger, og der er udstedt et cirkulære (cirkulære nr. 88 af 27/10/2010) om de nærmere regler på området.

2.2. Overvejelser

På baggrund af Kommissionens kritik af Danmark iværksatte regeringen i 2011 en gennemgang af de danske regler for industrisamarbejde med hjemmel i § 18 i lov om erhvervsfremme og regional udvikling og en analyse af industriens betydning for varetagelsen af Danmarks sikkerhedsinteresser. Analysen førte til udarbejdelsen af "Den nationale forsvarsindustrielle strategi" som grundlag for det fremtidige industrisamarbejde. Strategien forventes opdateret cirka hvert andet år.

Gennemgangen viste, at det er nødvendigt for varetagelsen af Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser, at der i Danmark eksisterer en bred vifte af industrielle kompetencer og kapaciteter på højt internationalt niveau inden for strategiske områder. Der er imidlertid ikke sikkerhed for, at de danske underleverandører og nicheproducenter kan opnå den nødvendige adgang til at samarbejde med de udenlandske leverandører. Derfor kan det være nødvendigt at forpligte udenlandske leverandører af forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser til industrisamarbejde.

2.3. Lovforslagets ordning

For at sikre, at eventuelle forpligtelser til industrisamarbejde fastsættes af hensyn til varetagelsen af Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser, og ikke økonomiske interesser, foreslås det at ophæve den nuværende hjemmel i § 18 i lov om erhvervsfremme og regional udvikling.

Det foreslås, at den nye ordning for industrisamarbejde fastsættes i administrative retningslinjer, og at de konkrete forpligtelser til industrisamarbejde fortsat fastsættes i en kontrakt mellem Erhvervs- og Vækstministeriet og den udenlandske leverandør.

Hovedindholdet af de administrative retningslinjer for industrisamarbejde forventes at være følgende:

- Der foretages en konkret vurdering af behovet for industrisamarbejde i forbindelse med Forsvarsministeriets anskaffelser af nyt forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser over 50 mio. kr.
- Forpligtelser til industrisamarbejde fastsættes i overensstemmelse med EU-retten, særligt artikel 346 TEUF. Økonomiske hensyn kan ikke indgå.
- Forsvarsministeriet vurderer i hvert enkelt tilfælde, om der af hensyn til varetagelsen af Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser bør pålægges udenlandske leverandører en forpligtelse til industrisamarbejde med virksomheder i Danmark, herunder af hensyn til at opretholde og udvikle industrielle kompetencer og kapaciteter på internationalt højt niveau inden for strategiske områder. Forsvarsministeriet vurderer herunder, om disse forpligtelser til industrisamarbejde er nødvendige og proportionale i forhold til den sikkerhedsinteresse, der varetages.
- Vurderer Forsvarsministeriet, at der bør pålægges udenlandske leverandører en forpligtelse til industrisamarbejde, beslutter Erhvervs- og Vækstministeriet på baggrund af denne vurdering, om der skal pålægges udenlandske leverandører en forpligtelse til industrisamarbejde. Erhvervs- og Vækstministeriet vurderer i den forbindelse, om der kan ske en skævvridning af konkurrencen på markedet for ikke-militære varer.
- Hvis der pålægges udenlandske leverandører en forpligtelse til industrisamarbejde, fremgår det af Forsvarsministeriets aktstykker til Folketingets Finansudvalg, såfremt sådanne anvendes, samt af forswarets anskaffelsesmateriale og anskaffelseskontrakter.
- Hvis der pålægges udenlandske leverandører en forpligtelse til industrisamarbejde, indgår Erhvervs- og Vækstministeriet en standardkontrakt med den udenlandske leverandør om industrisamarbejde og påser, at afviklingen af de udenlandske leverandørers forpligtelser til industrisamarbejde følger kontraktvilkårene.
- Forpligtelsen til industrisamarbejde skal vedrøre forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser og skal afvikles inden for strategiske områder, hvor industrisamarbejde af hensyn til varetagelsen af Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser er nødvendigt for at opretholde og udvikle internationalt førende industrielle kompetencer og kapaciteter.
- Forsvarsministeriet orienterer Forsvarets Materielnævn om kommende anskaffelser, herunder, når en

sådan vurdering er foretaget, om udenlandske leverandører pålægges forpligtelser til industrisamarbejde. Erhvervs- og Vækstministeriets følgegruppe om industrisamarbejde orienteres om status for industrisamarbejde.

- Erhvervs- og Vækstministeriet orienterer hvert år i juni måned Folketinget om status for industrisamarbejde. Forsvarsministeriet bidrager til redegørelsen efter anmodning fra Erhvervs- og Vækstministeriet.
- Retningslinjer og andet relevant materiale vil være tilgængeligt på Erhvervs- og Vækstministeriets relevante hjemmesider.

3. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Den nye ordning for industrisamarbejde vil alt andet lige føre til en reduktion af omfanget af udenlandske leverandørers forpligtelser til industrisamarbejde, idet en generel ordning erstattes af en konkret vurdering ved hver enkelt anskaffelse.

5. De administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget medfører ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Fastsættelsen af vilkår om industrisamarbejde skal ske i overensstemmelse med EU-retten, herunder særligt artikel 346 TEUF. Det fremgår af artikel 346 stk. 1 TEUF, at traktatens bestemmelser ikke er til hinder for, at hver medlemsstat kan træffe de foranstaltninger, som den anser for nødvendige til beskyttelse af sine væsentlige sikkerhedsinteresser, og som vedrører fabrikation af eller handel med våben, ammunition og krigsmateriel; disse foranstaltninger må ikke forringe konkurrencevilkårene inden for det indre marked for varer, der ikke er bestemt specifikt til militære formål. Endvidere fremgår det af stk. 2, at Rådet med enstemmighed på forslag af Kommissionen fastlægger ændringer til den liste, det har fastlagt den 15. april 1958, over de varer, hvorpå bestemmelserne i stk. 1 finder anvendelse.

Det fremgår af direktiv 2009/81/EF, at den nationale sikkerhed er den enkelte medlemsstats eneansvar på forsvars- og sikkerhedsområdet (betragtning 1). Forsvars- og sikkerhedsmateriel er af afgørende betydning for medlemsstaternes sikkerhed og suverænitet og for Unionens uafhængighed. Derfor er køb af varer og ydelser inden for forsvars- og sikkerhedsområdet ofte af følsom karakter (betragtning 8). Traktaten indeholder særlige undtagelser med hensyn til anvendelse af de principper, den fastsætter, og dermed med hensyn til den deraf afledte ret. Bestemmelserne i direktivet bør derfor ikke være til hinder for at beskytte en medlemsstats væsentlige sikkerhedsinteresser. Det kan være tilfældet for kontrakter på både forsvars- og sikkerhedsområdet. Det betyder, at kontrakter, der er omfattet af direktivets anvendelsesområde, kan undtages fra direktivets bestemmelser, hvis det er begrundet i hensynet til den offentlige sikkerhed eller er nødvendigt for at beskytte en medlemsstats væsentlige sikkerhedsinteresser (betragtning 16). I henhold til EU-Domstolens praksis bør muligheden for at anvende sådanne undtagelser fortolkes således, at virkningerne ikke overstiger, hvad der er strengt nødvendigt for at beskytte de legitime interesser, som undtagelsesbestemmelser gør det muligt at bevare. Anvendelse af undtagelsesbestemmelser skal stå i rimeligt forhold til de tilstræbte mål og samtidig være det middel, som mindst muligt hindrer varernes frie bevægelighed og den fri udveksling af tjenesteydelser (betragtning 17).

Vilkår om industrisamarbejde må på denne baggrund fastlægges på baggrund af undtagelsesbestemmelser i TEUF, herunder særligt artikel 346, og skal begrundes konkret i forbindelse med hver enkelt anskaffelse. Samlet set vurderes det, at følgende forudsætninger skal være til stede, for at der efter konkret

vurdering i overensstemmelse med EU-retten kan pålægges udenlandske leverandører forpligtelser til industrisamarbejde:

- Anskaffelsen vedrører forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser.
- Anskaffelsen har strategisk betydning for varetagelsen af væsentlige sikkerhedsinteresser.
- Forpligtelser til industrisamarbejde er nødvendige for at opretholde og udvikle industrielle kompetencer og kapaciteter på højt internationalt niveau inden for strategiske områder. Disse er for Danmark vedkommende fastlagt i Den nationale forsvarsindustrielle strategi.
- Vilkår om industrisamarbejde er proportionalt med den sikkerhedsinteresse, der ønskes varetaget.
- Vilkår om industrisamarbejde fordrejer ikke konkurrencen på markedet for ikke militære produkter.
- Der indgår ikke økonomiske hensyn.
- Afviklingen af industrisamarbejde vedrører forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser.

8. Hørte organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 20. december 2013 til den 17. januar 2014 været sendt i høring hos følgende organisationer mv.:

Akademikerne (AC), Advokatsamfundet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Censec, CO-Industri, Danmarks Rederiforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri (DI), Danske Maritime, Danske Revisorer, Danmarks Rederiforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Energi, Dansk Metal, Finansrådet, Forsvars- og Aerospaceindustrien i Danmark (FAD), Håndværksrådet, Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), KL, Landbrug og Fødevarer, LO, Naval Team Denmark, Vækstfonden og Rigsrevisionen.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for det offentlige	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Den nye ordning for industrisamarbejde vil alt andet lige føre til en reduktion af omfanget af udenlandske leverandørers forpligtelser til industrisamarbejde, idet en generel ordning erstattes af en konkret vurdering ved hver enkelt anskaffelse.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Konsekvenser for miljøet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget vurderes ikke at have EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Efter § 18 i lov om erhvervsfremme og regional udvikling kan erhvervs- og vækstministeren bemyndiges til at udstede regler for industrisamarbejde og pålægge danske virksomheder at afgive oplysninger om deres samarbejde med udenlandske leverandører.

Det foreslås at ophæve § 18 i lov om erhvervsfremme og regional udvikling, som bemyndiger erhvervs- og vækstministeren til at fastsætte regler om industrisamarbejde.

Bemyndigelsen er hidtil anvendt som hjemmel for at udstede en bekendtgørelse om indhentelse af oplysninger fra virksomheder i Danmark, ligesom der er udstedt et cirkulære om de nærmere bestemmelser om industrisamarbejde.

§ 18 foreslås ophævet på baggrund af Kommissionens kritik af, at der indgår økonomiske hensyn, og at der ikke foretages en konkret vurdering ved hver enkelt anskaffelse i henhold til EU-retten, herunder særligt artikel 346 TEUF. Det vurderes at være hensigtsmæssigt at ophæve § 18, så der ikke kan være nogen tvivl om, at industrisamarbejde er baseret på en vurdering af sikkerhedsinteresser i henhold til EU-retten, herunder særligt artikel 346 TEUF, og at der ikke indgår økonomiske hensyn.

Med ophævelsen af § 18 foreslås det, at industrisamarbejde baseres på administrative retningslinjer, der fastsætter, at der i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering af, om industrisamarbejde er nødvendigt for varetagelsen af Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser, og at Forsvarsministeriet skal stå for vurderingen af sikkerhedsinteresserne.

Ophævelsen betyder også, at det ikke længere kan pålægges danske virksomheder at afgive oplysninger om deres samarbejde med udenlandske leverandører.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft 1. april 2014. Af hensyn til Forsvarsministeriets kommende anskaffelser er det hensigtsmæssigt, at ændringen træder i kraft hurtigst muligt.

Til § 3

Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne. Bestemmelsen i § 18 i lov om erhvervsfremme og regionaludvikling vedrørende industrisamarbejde har aldrig været sat i kraft ved kongelig anordning for Grønland og Færøerne.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslag

§ 1

I lov om erhvervsfremme og regional udvikling, jf. lovbekendtgørelse nr. 1715 af 16. december 2010, som ændret ved § 1 og § 18 i lov nr. 80 af 28. januar 2014, foretages følgende ændringer:

§ 18. Økonomi- og Erhvervsministeren kan fastsætte regler for industrisamarbejde mellem udenlandske leverandører og danske virksomheder i forbindelse med Danmarks indkøb af forsvarsmateriel.

Stk. 2. Økonomi- og Erhvervsministeren kan pålægge danske virksomheder at afgive de oplysninger om industrisamarbejdsaftalernes gennemførelse og opfyldelse, der er nødvendige for at føre kontrol med overholdelse af reglerne om industrisamarbejde.

1. § 18 ophæves.

§ 2

Loven træder i kraft 1. april 2014.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.